

Olika aspekter på betygsättning

Två aktuella forskningsprojekt på GIH kring bedömning och betygsättning

Dokumentation i idrott och hälsa - en omöjlig ekvation?

Rickard Håkanson
Forskarskolan idrott och hälsas didaktik

L: [...] Först så ska jag visa dom och så ska dom hinna träna och så ska jag hinna med och examinera, det hinner man ju inte på den korta tiden. Då måste man ju i såna fall jobba med längre arbetsprojekt liksom.

I: Vad beror det på att du inte gör det?

L: Nej, ingenting egentligen, bara att det liksom är så det alltid har varit [...] det sitter ju i väggarna att vi kör det här snuttifierade, att vi ska hinna med så mycket som möjligt [...]

Problemet

"Hur ska jag hinna dokumentera alla elevers kunskapsutveckling samtidigt som jag leder klassen?"

"Jag har 30 elever per klass, 8 klasser, och kort tid mellan lektionerna. När ska jag hinna dokumentera?"

"Vad ska dokumenteras?"

Forskningsprojektet

- Praxisnära forskning
- Läroplansteoretiskt ramverk
  - Ramfaktorer (Lundgren)
  - Arenor för kunskapsproduktion (Linde)
  - Form av pedagogik (Bernstein)
- Enkäter (144 lärare)
- Intervjuer (10 lärare)

Syftet

- Syftet med licentiatuppsatsen är att undersöka hur de deltagande lärarna i studien arbetar med dokumentation i ämnet idrott och hälsa och hur detta arbete upplevs utifrån olika förutsättningar.
- Jag undersöker också om det finns skillnader i lärares erfarenheter av dokumentationsarbetet och i så fall vad dessa skillnader utgörs av.
- Slutligen undersöks om det verkar finnas någon relationen mellan undervisningsätt och dokumentationsarbetet.

GIH THE SWEDISH SCHOOL OF SPORT AND HEALTH SCIENCES

Resultat enkätundersökningen:
Dokumentationsformer

- **Närvaroanteckningar:**
91 % varje lektion
- **Skriftliga kommentarer/lektionsanteckningar:**
28 % varje lektion, 57 % någon gång per månad
- **Betygsliknande symboler:**
16 % varje lektion, 53 % någon gång per månad
- **Filmning:**
41 % någon gång per termin, 52 % aldrig
- **Skriftliga prov:**
66 % någon gång per termin, 32 % aldrig
- **Inlämningsuppgifter:**
81 % någon gång per termin, 13 % aldrig

GIH THE SWEDISH SCHOOL OF SPORT AND HEALTH SCIENCES

Lektionsinnehåll vid filmning

Exempel på lektionsinnehåll vid filmning

GIH THE SWEDISH SCHOOL OF SPORT AND HEALTH SCIENCES

Exempel på innehåll

Skriftliga prov   **Inlämningsuppgifter**

GIH THE SWEDISH SCHOOL OF SPORT AND HEALTH SCIENCES

Resultat enkätundersökningen:
Dokumentationsformer

- **Bedömningsmatriser:**
30 % någon gång per månad, 52 % någon gång per termin, 14 % aldrig
- **Tekniska hjälpmedel:** 68 % Ja, 32 % Nej
  - Datorer 44 %
  - Mobiltelefoner 27 %
  - Digitalkamera/video 15 %
  - iPad/surfplatta 12 %

GIH THE SWEDISH SCHOOL OF SPORT AND HEALTH SCIENCES

Resultat enkätundersökningen:
Svårigheter kring dokumentation

- 87 % upplevde problem kring dokumentation

- 13 % upplevde inte svårigheter – VARFÖR?

GIH THE SWEDISH SCHOOL OF SPORT AND HEALTH SCIENCES

Resultat intervjuer:
Ramfaktorer

- **Organisatoriska förutsättningar**
 ... det går ju att ta och punktmarkera några då och då men då känns det såhär att, ja då kanske man missar någon som gör något jättebra, eller det är ju inte bara en gång de ska visa det så men. (L1)

Så det är två minuter och just när jag tittar på Lisa kanske hon gör något dåligt, men resterande 25-30 minuter så spelar hon jättebra. (L3)

... jag har ingen aning om vad det här betyder och då har man kanske skrivit något som OK+, jaha, vad betyder OK+? (L4)

Och det är ofta så att det är vissa man ser jämt, de som har väldigt svårt och de som är väldigt duktiga. Och sen är det ju det här, de som ligger där mitt emellan är svårare att upptäcka. (L7)

GIH THE SWEDISH SCHOOL OF SPORT AND HEALTH SCIENCES

Resultat intervjuer:
Ramfaktorer

- Osäkerhet kring styrdokumentet
... det tycket jag är jättesvårt [...] bedöma nivåer [...] och det blir detsamma med dokumentation. Om jag inte själv kan konkretisera, då är det inte så lätt att dokumentera heller. (L2)

... vi har försökt att vara klara och tydliga för eleven vad de här kriterierna säger och vad vi kräver men vi har inte skrivit om dem för det får vi inte göra men när vi talar med eleverna så är vi väldigt klara på vad du ska göra för ett E, C eller A. (L6)

GIH THE SWEDISH SCHOOL OF SPORT AND HEALTH SCIENCES

Resultat intervjuer:
Transformering av läroplanen

- Undervisningen verkar följa äldre kursplaner
  - Fokus på aktiviteter och görande
- Undervisning där det verkar vara en blandning av gamla och nya kursplaner
  - Vissa delar är aktivitetsstyrda medan andra har tydlig koppling till kunskaper i ämnet
- Undervisning som helt verkar följa nuvarande kursplaner
  - En tydlig skillnad i undervisning jämfört med tidigare
  - Längre arbetsområden med fokus på kunskaper

GIH THE SWEDISH SCHOOL OF SPORT AND HEALTH SCIENCES

Resultat intervjuer:
Form av pedagogik

- Osynlig pedagogik
  - otydliga kriterier och en oklar kriterieuppföljning
- Synlig pedagogik
  - tydliga kriterier och en tydlig kriterieuppföljning

GIH THE SWEDISH SCHOOL OF SPORT AND HEALTH SCIENCES

Diskussion

"Hur ska jag hinna dokumentera alla elevers kunskapsutveckling samtidigt som jag leder klassen?"

- Det är svårt för att inte säga omöjligt!

"Jag har 30 elever per klass, 8 klasser, och kort tid mellan lektionerna. När ska jag hinna dokumentera?"

- Planera in på vilka lektioner du kommer att bedöma och dokumentera mer summativt

"Vad ska dokumenteras?"

- De kunskaper som behandlas i den valda undervisningen

GIH THE SWEDISH SCHOOL OF SPORT AND HEALTH SCIENCES

Bedömningsverktyg från litteraturen

- Peer assessment, Cooperative learning (Casey & Dyson, 2009; Casey, Dyson & Campbell, 2009)
- Game Performance Assessment Instrument (Brown & Hopper, 2006)
- Student assessment toolbox (Young, 2013)
- Programmed Practice Sheet (Prusak, 2005)

Player's Name: Bill Brown		Assessor's Name: Kim Leask			
GPAA for Soccer Team with Ball					
Possession	SKILL		'On the ball' DECISION (Right person?)	'Off the ball' BASE (Knees bent & ready)	SUPPORT (Get open for pass)
	1.	Receive ✓ (3)	Pass ✓ (4)	× (5)	✓ (2)
2.		× (6)	✓ (7)		
3.	× (10)			✓ (9)	× (8)
4.					
5.					
Ratio Total	1:1	1:1	1:1	2:0	1:1
6:4 ratio for Bill					

Sample assessment tools			
Cognitive Domain	Affective Domain	Psychomotor Domain	Fitness Domain
<ul style="list-style-type: none"> - journals - projects - written exams - essay question - portfolios - oral presentation - interviews 	<ul style="list-style-type: none"> - portfolios - logs - journals - essay responses - projects - observation (using checklists, rubrics, self-checks, rating sheets) 	<ul style="list-style-type: none"> - skill testing (using rubrics) - observations (using checklists, rubrics, self-checks, rating sheets) - game play 	<ul style="list-style-type: none"> - fitness testing - exercise logs

Basketball Programmed Practice Sheet					
Name:					
Class:					
Instructions: Your skill grade will result from the successful completion of the items on this programmed practice sheet (PPS). As you complete each item, have a partner of the instructor initial as a witness that you did indeed complete the item. Do not initial anyone's PPS unless you actually saw them do it. This type of skill evaluation gives you credit for the doing of the skills and not how well you perform on a skills test, so do the work and get the credit. Below are three levels of skills for each item. Choose which level you think suits you best. If the item is too easy or too difficult, you may make an adjustment.					
Date	Score	Witness Initials	Skill Level A (beginning to intermediate)	Skill Level B (intermediate)	Skill Level C (intermediate to advanced)
1.			Passing: Complete 30 chest passes with a partner standing 10' apart. Initial the number below each of three times you complete 30 passes. 1. ___ 2. ___ 3. ___	Passing: Complete 30 consecutive chest passes with a partner standing 15' apart. Initial the number below each of two times you complete 30 passes. 1. ___ 2. ___	Passing: Complete 30 over/unders chest passes with a partner standing 15' apart. Initial the number below each of two times you complete 30 passes. 1. ___ 2. ___
2.			Passing: Complete 30 right hand and 30 left hand push passes with a partner standing 10' apart. Initial the number below each of three times you complete 30 passes. RH: 1. ___ 2. ___ 3. ___ LH: 1. ___ 2. ___ 3. ___	Passing: Complete 30 consecutive RH and LH push passes with a partner standing 10' apart. Initial the number below each of three times you complete 30 passes. RH: 1. ___ 2. ___ 3. ___ LH: 1. ___ 2. ___ 3. ___	Passing: Complete 30 consecutive RH and LH push passes with a partner standing 10' apart, using two balls. Initial the number below each of three times you complete 30 passes. RH: 1. ___ 2. ___ 3. ___ LH: 1. ___ 2. ___ 3. ___

Vad värderar lärare när de sätter betyg i idrott och hälsa?

Lena Svenberg
Doktorand GIH
Adjunkt HIG

Vad värderar lärare när de sätter betyg i idrott och hälsa?

Nationella kunskapskrav
Skolverket, 2011

Lärares värderingar, erfarenheter och magkänsla

Brookhart 2013,
Chan Hay Tinning 2011,
Redelius, Fagrell & Larsson 2009

Annerstedt & Larsson,
2010; Hay & McDonald,
2008

Dilemman med magkänslan

- En magkänsla går inte att diskutera eller utvärdera
- Dialogen mellan lärare och beslutsfattare, kollegor och elever försvåras. Hur kommunicerar man en magkänsla? Hur kan man ta tillvara lärares erfarenheter?
- Lärares möjlighet att utveckla sin egen betygsättningspraktik försvåras

GIH THE SWEDISH SCHOOL OF SPORT AND HEALTH SCIENCES

Hur kan man studera en magkänsla?

- Är svårt att sätta ord på
- Repertory Grid tekniken kan hjälpa till att sätta ord på både det man kan verbalisera och det som mer vagt upplevs som en intuition inom ett bestämt område.
- 4 lärare intervjuades 2009 (Lpo94)
- 8 lärare intervjuades 2013-2014 (Lgr11) (3 samma som 2009, den 4:e arbetade längre i grundskolan)
- Alla utbildade och sätter betyg i idrott och hälsa på högstadiet.

GIH THE SWEDISH SCHOOL OF SPORT AND HEALTH SCIENCES

Repertory Grid intervju- vad tar man upp när man jämför sina elever?

intresserad av nya saker	5 4 4 3 2 2 1	intresserad av nya saker	5 4 4 3 2 2 1
inte drivkraft att läsa nytt	5 4 3 3 2 1 4	bedar sina gränser	5 4 3 3 2 1 4
nöjt som det är	5 3 3 3 2 2 1	ambitionsrik	5 3 3 3 2 2 1
lygga lärare	5 3 3 3 2 2 1	positiva förhållningar	5 3 3 3 2 2 1
varierande engagemang	5 3 4 4 2 2 2	stort engagemang	5 3 4 4 2 2 2
starkt i hälsa	4 4 3 4 2 2 1	skolembeten	4 4 3 4 2 2 1
praktik lär praxis	5 5 5 5 5 5 5	helt, lysnar	5 5 5 5 5 5 5
vetar när och när	5 5 5 5 3 3 2	har skolembeten på alla	5 5 5 5 3 3 2
frånvaro	5 5 5 5 4 2 4	lära	5 5 5 5 4 2 4
vill vara med kompjs	5 5 5 5 4 2 3	samarbete	5 5 5 5 4 2 3
okänsad	5 5 4 4 3 2 2	okänsad	5 5 4 4 3 2 2
inte milt	5 4 4 4 3 2 2	intresse	5 4 4 4 3 2 2
förstått med nytt	5 4 3 3 2 2 4	slaga prova	5 4 3 3 2 2 4
lystheten	4 4 3 3 3 3 3	älskade	4 4 3 3 3 3 3
utan identifierbarhet	4 4 3 3 3 2 4	stor skolembetenhet	4 4 3 3 3 2 4
lyst sig inte	5 5 4 5 3 3 2	är ämne	5 5 4 5 3 3 2
vetar inte allt	5 5 5 5 3 2 3	bedar i allt	5 5 5 5 3 2 3
vetar när det passar	5 4 4 4 3 2 2	helt aktiv	5 4 4 4 3 2 2
slagt resultat	5 5 4 3 3 2 2	bra resultat	5 5 4 3 3 2 2

GIH
VGM
VGM
VGM
VGM
MVC

GIH THE SWEDISH SCHOOL OF SPORT AND HEALTH SCIENCES

Hur matchar det lärarna säger är viktigt de satta betygen?

GIH THE SWEDISH SCHOOL OF SPORT AND HEALTH SCIENCES

Vad sa lärarna?

- Exempelvis: Förutom ämneskunskaper vägs även sociala- emotionella sidor in, ex:
  - Motivation
  - Sociala förmågor
  - Självförtroende

Samma resultat visat i andra ämnen, länder och tider i tidigare studier.

Varför är det så?

GIH THE SWEDISH SCHOOL OF SPORT AND HEALTH SCIENCES

Ett möjligt sätt att förstå-Bernsteins interrelated message system

(Bernstein, 2003)

GIH THE SWEDISH SCHOOL OF SPORT AND HEALTH SCIENCES

läroplan Vilket budskap sänder läroplanen?

Lgr 11:

Skolans värdegrund och uppdrag

- Grundläggande värden
- Fördjupade värden
- Saklighet och allsidighet
- En livslång utbildning
- Rättigheter och skyldigheter
- Skolans uppdrag: Skolans uppdrag är att främja lärande där individen stimuleras att inhämta och utveckla kunskaper och värden
- God miljö för utveckling och lärande
- Varje skolans utveckling

Övergripande mål och riktlinjer

- Normer och värden
- Kunskaper
- Elevernas ansvar och inflytande
- Skola och hem
- Övergång och samverkan
- Skolan och omvärlden
- Betyg och bedömning: Skolans mål är att varje elev ska utveckla sin kunskap och förmågor
- Rektors ansvar

Kursplaner

- Annets syfte
- Central innehåll
- Kunskapskrav

GIH THE SWEDISH SCHOOL OF SPORT AND HEALTH SCIENCES

pedagogik

Vilket budskap sänder pedagogiken?

GIH THE SWEDISH SCHOOL OF SPORT AND HEALTH SCIENCES

bedömning

Vilket budskap sänder betygen?

GIH THE SWEDISH SCHOOL OF SPORT AND HEALTH SCIENCES

Hur tolkar och bedömer lärare kunskapsmålen- några exempel

Några preliminära resultat- en första tolkning

GIH THE SWEDISH SCHOOL OF SPORT AND HEALTH SCIENCES

Exempel på bedömningar av rörelse

Svårigheter

- Observationer av alla aktiviteter
  - lektioner
  - praktiska prov
  - medan dansexperter har eleverna
- Elever vill inte visa upp sig
- Bristande egna kunskaper i dans
- Tillgång till bassäng
- Många icke simkunniga
- Olika förutsättningar till simskola för ej simkunniga₃₄

GIH THE SWEDISH SCHOOL OF SPORT AND HEALTH SCIENCES

Exempel på bedömningar av hälsa och livsstil

Svårigheter

- Observation
  - Planera och genomföra den egna aktiviteten på lektionen
  - Planera och leda en lektion/del av lektion
- Muntlig redovisning
  - Utvärdering i slutet på varje lektion, helklass eller grupp
- Skriftlig redovisning
  - Träningsdagbok
  - Skriftlig uppgift att planera för en fallbeskrivning
  - Skriftliga prov
  - Frågor på hemkapsprov
- Svårare att få till kost och andra faktorer, träningslära och annat som går att koppla till aktiviteterna är lättare
- Inga teorilokaler
- Konflikt med intention att eleverna ska vara aktiva

35

GIH THE SWEDISH SCHOOL OF SPORT AND HEALTH SCIENCES

Exempel på bedömningar av utevistelse och friluftsliv

Svårigheter

- Orienteringsbanor
  - Olika svårighetsgrad
  - Olika antal
- Observation
  - Hur de anpassar klädsel till olika omständigheter
- Muntligt
  - Redovisning gruppvis av tipspromenad
- Skriftligt
  - Prov (allmansrätt, orientering)
  - Planera- aktivitet/ klädsel till paddling
- Planera friluftaktiviteter
- Bedöma friluftaktiviteter
- Alla har inte material
- Tidsramar
- Gruppstorlek
- Utbildningen inte anpassad till skolverksamheten

 THE SWEDISH SCHOOL OF SPORT AND HEALTH SCIENCES

Exempel på bedömningar av risker och nödsituationer

- Muntligt
  - Diskussion på lektionen
- Skriftlig uppgift
  - Arbetsställningar, risker och träningsprogram(praos)
  - Vad är en idrottsskada?
  - Provs
- Observationer
  - Provs (livräddning)
  - På lektioner (utrustning och material)

Svårigheter

- Upplevs inte relevant
- Svårt att bedöma, alla har inte material

 THE SWEDISH SCHOOL OF SPORT AND HEALTH SCIENCES

Ramar (Posner 2004)

- Politiska/juridiska
- Fysiska -lokaler, utrustning...
- Kulturella -värden (skola, samhälle, elever...)
- Tid -lektionstid, schema...
- Ekonomiska -kostnader, fördelar ....
- Organisation -klasstorlek, nivågruppering...
- Personliga -befintlig kunskap, intresse, (personal, elever och föräldrar...)

 THE SWEDISH SCHOOL OF SPORT AND HEALTH SCIENCES

Tack för att ni lyssnade!

Frågor?

Kontakt:
rickardh@gih.se
lena.svennberg@gih.se